

Енергостійкість бізнесу: від власного споживання до комерційних стратегій

Червень 2026

Про проєкт

Назва проєкту:

«Енергостійкість бізнесу: Стимулювання розподіленої генерації в Україні»

Мета проєкту:

Пришвидшення темпів розгортання розподіленої генерації в Україні через усунення регуляторних бар'єрів, надання бізнесу чітких алгоритмів дій та прямої юридичної підтримки.

Основні компоненти проєкту:

- 1. Розробка Аналітичного документу** про перепони розвитку розподіленої генерації та енергоефективності та рішення для їх усунення
- 2. Просвітницька, комунікаційна та адвокаційна діяльність**, спрямована на посилення енергостійкості бізнесу
- 3. Навчання та менторський (технічний та юридичний) супровід** бізнесу.

Основна цільова аудиторія: **мікро-, малий та середній бізнес в Україні.**

Проєкт реалізується Всеукраїнською Агенцією Інвестицій та Сталого Розвитку (SDIA) спільно з Українською Радою Бізнесу, за підтримки Центру міжнародного приватного підприємництва (CIPE).

Енергостійкість бізнесу: від власного споживання до комерційних стратегій

Три ключові напрями програми

1 Енергетична автономія

Забезпечення власних потреб підприємства під час криз та посилення стійкості до знеструмлень.

2 Самовиробництво

Активне споживання та продаж надлишків виробленої або збереженої електроенергії в мережу.

3 Комерційна генерація

Енергетика як нова сфера діяльності – продаж усього обсягу електроенергії на ринку.

Формат та етапи програми

Етап 1. Навчальний блок · 9 червня

Вебінари: технічні, регуляторні, юридичні аспекти + практичне завдання.

Етап 2. Тренінговий блок · 16 червня

Робота в групах: деталізація вихідних даних під цілі вашого підприємства.

Важливо знати

Покрокові інструкції та ризики

По кожному напрямку — покрокові інструкції за основними етапами проєкту. Деталі охопити неможливо, проте наведемо ключові ризики на кожному етапі.

Менторська підтримка

Найактивніші учасники тренінгів отримають індивідуальний супровід юристів та енергетичних експертів. Перевага — компаніям, чиї проєкти вже в стадії реалізації.

Межі супроводу

Ми не беремося за практичну реалізацію вашого проєкту через обмеженість годин супроводу, проте відпрацюємо ключові питання за конкретними запитами.

Для кого цей захід?

- Власники та керівники суб'єктів мікро-, малого та середнього підприємництва, які прагнуть енергонезалежності.
- Представники громад та комунальних підприємств.

1 Енергетична автономія

Забезпечення власних потреб підприємства під час криз та посилення стійкості до знеструмлень.

Стратегічне планування енергостійкості

 Проекти енергетичної автономії	 Заходи з підвищення енергоефективності	 Енергоменеджмент та моніторинг
<p>Ціль: Забезпечити безперебійність бізнес-процесів та автономність об'єктів шляхом впровадження власних джерел генерації й систем накопичення енергії.</p>	<p>Ціль: Зменшити критичну потребу підприємства в енергоресурсах та мінімізувати фінансові втрати через модернізацію обладнання й оптимізацію процесів.</p>	<p>Ціль: Налагодити безперервний контроль і цифровий облік енергоспоживання для оперативного реагування на аварійні відхилення та прийняття обґрунтованих комерційних рішень.</p>
<p>Технології генерації та зберігання:</p> <ul style="list-style-type: none">• Впровадження сонячних станцій (СЕС), когенераційних установок (КГУ) та генераторів.• Встановлення систем накопичення енергії (УЗЕ), джерел безперебійного живлення (ДБЖ)• Комбінування різних технологій.	<p>Організаційні заходи (Без інвестицій):</p> <ul style="list-style-type: none">• Зміна графіків роботи підприємства під години піку власної генерації.• Ущільнення приміщень, контроль температури. <p> Окупність: Миттєва (1–3 місяці).</p>	<p>Впровадження СЕМ (ISO 50001):</p> <ul style="list-style-type: none">• Налагодження щоденного аналізу питомих витрат ресурсу (у т.ч. електроенергії) на одиницю продукції.
<p>Допоміжна інфраструктура:</p> <ul style="list-style-type: none">• Системи автоматичного введення резерву (АВР).• Інтелектуальне керування мікромережами та синхронізація з зовнішньою мережею (за потреби).	<p>Модернізація окремих вузлів:</p> <ul style="list-style-type: none">• Заміна освітлення на LED.• Встановлення частотно-регульованих приводів (ЧРП) на насоси та електродвигуни. <p> Окупність: Швидка (6 міс. – 3 роки).</p>	<p>Технічний та комерційний облік:</p> <ul style="list-style-type: none">• Інтеграція автоматизованих систем обліку для виявлення прихованих втрат. <p> Окупність: До 1–1.5 року.</p>
<p>Додаткові опції (за межі енергетичної автономії):</p> <ul style="list-style-type: none">• Можливість продажу надлишків електроенергії (ЕЕ) як Активний споживач (самовиробництво).• Виробництво та продаж ЕЕ на ринку як окремий вид діяльності.	<p>Капітальні інвестиції:</p> <ul style="list-style-type: none">• Комплексна термомодернізація будівель.• Перехід на сучасні теплові системи.• Повне оновлення застарілих виробничих ліній. <p> Окупність: Тривала (3–7+ років).</p>	

Вибір технологій генерації

Енергоефективність та енергоменеджмент оптимізують профіль споживання підприємства, завдяки чому потужність генеруючого обладнання підбирається безпосередньо під реальні потреби бізнесу без переплат за «зайвий» резерв.

Пріоритизація критичності потреб дозволяє класифікувати ланки підприємства за рівнем їхньої критичності, оцінити вразливість виробничих процесів до знеструмлень та забезпечити поетапне й фінансово виважене планування інвестицій в енергостійкість.

Критичні потреби. Навантаження та процеси, зупинка яких навіть на короткий час спричиняє катастрофічні наслідки, такі як загроза безпеці, безповоротне псування обладнання чи сировини або миттєві фінансові збитки. Це життєво важливе ядро бізнесу, яке потребує безперебійного живлення за будь-яких умов.

Операційні потреби. Процеси, які забезпечують виконання основної комерційної діяльності підприємства, але технологічно допускають контрольовану короточасну зупинку без незворотних втрат. Забезпечення автономності для цього рівня планується з метою збереження загальної продуктивності та доходу компанії під час тривалих знеструмлень.

Допоміжні потреби. Обладнання та системи, які відповідають за загальний комфорт, адміністрування чи другорядні функції, зупинка яких під час кризових ситуацій не впливає на життєздатність компанії. Цей рівень підживлюється за залишковим принципом або свідомо відключається задля максимальної економії ресурсів автономної системи.

Категорії для вибору обладнання

1. Технічні вимоги та інтеграція

- **Сировинна база / джерела:** газ, біомаса або потенціал ВДЕ (сонце, вітер).
- **Площа майданчика:** дах, ділянка, санітарно-захисні зони.
- **Сумісність профілю споживання:** графік генерації vs реальні піки.
- **Швидкість запуску:** миттєве підхоплення критичних процесів.
- **Безпечність експлуатації:** стійкість до аварій і воєнних ризиків.
- **Автономність та мобільність:** «острівний» режим і релокація.
- **Сервіс в Україні:** комплектуючі та локальні інженери.

2. Економічна доцільність

- **LCOE:** нормована вартість енергії
💡 **Levelized Cost of Electricity** - середня розрахункова собівартість виробництва електроенергії протягом усього життєвого циклу електростанції (включаючи абсолютно всі витрати: проектування, купівлю обладнання, кредити, сервіс, паливо, ремонти та утилізацію), поділена на весь обсяг згенерованої за ці роки електроенергії.
- **Окупність та IRR:** строк повернення та норма дохідності.
- **Вартість простою (внаслідок знеструмлень):** втрачена вигода, брак, штрафи.
- **Прогнозованість OPEX:** сервіс, ремонти, заміна елементів.

3. Спроможність та управління

- **Доступ до фінансування:** кредити, лізинг, ЕСКО-контракти (для комунальних об'єктів).
- **Кадри та автоматизація:** пріоритет рішенням «натиснув і працює».
- **ЕРС-експертиза:** надійні підрядники «під ключ» для монтажу й сервісу.

4. Регуляторні ризики та комерційні умови

- **Приєднання до ОСР (Обленерго):** Технічні умови для паралельної роботи й видачі надлишків.
- **Ліцензування:** ліцензія на виробництво ЕЕ залежно від потужності, ліцензія на постачання у разі прямого продажу ЕЕ споживачу
- **Ринкові правила** у разі повної участі на ринку

5. Екологічність та ESG-стандарти

- **Рівень шуму:** відповідність нормам біля житлової забудови та офісів.
- **Вуглецевий слід та СВМ:** вплив на екологічні збори, актуально для експортерів у ЄС.
- **ESG-рейтинги:** репутація бренду та пільгове фінансування сталих проектів.

Приклади різних технологій та оптимальних комбінацій

Технологія	Основні переваги	Головні недоліки/ ризики	Для якого бізнесу підходить	Оптимальна комбінація (нівелювання недоліків окремої технології)
СЕС	Найнижча собівартість енергії (LCOE), екологічність (ESG), мінімальний OPEX, автоматизованість.	Залежність від погоди та часу доби, не генерують енергію вночі, потребують великих площ. 💡 <i>Розрізняємо гібридну СЕС (здатна працювати автономно у період знеструмлень відповідно до ємності УЗЕ) та мережеву СЕС (не працює під час знеструмлень через повну залежність від мережі).</i>	Мікро-, малий, середній (універсально для денного бізнесу).	СЕС + УЗЕ (акумулятори): Акумулятори згладжують хмарність та переносять денну енергію на вечір/ніч. СЕС + Генератор (дизель/ бензин/ інверторний): Генератор страхує взимку та вночі.
УЗЕ	Миттєвий запуск (0–20 мс), ідеально для захисту від посадок напруги, тихі, компактні.	Висока вартість ємності, обмежений час автономності (зазвичай 2–4 години), залежність від зовнішнього джерела генерації.	Мікро-, малий, середній (офіси, каси, сервери, критичні вузли).	УЗЕ + СЕС: СЕС заряджає акумулятори безкоштовно вдень, подовжуючи автономність. УЗЕ + Дизель-генератор: УЗЕ тримає мережу, поки запускається та прогрівається дизель (унікаємо мікропростой).
Дизельні генератори (ДЕС)	Швидке розгортання, відносно низькі капітальні витрати, повна незалежність від погоди.	Високий OPEX (дороге паливо), шум, викиди, потреба в регулярному ТО та запасах палива.	Мікро-, малий, середній (як аварійний резерв).	Дизель + УЗЕ: Генератор не працює постійно на низькому навантаженні (що шкідливо для нього), а лише швидко заряджає акумулятори на 100% і вимикається.
Газова генерація (газопоршневі установки (ГПУ) / КГУ)	Повна автономність, висока маневреність, одночасне виробництво тепла і ЕЕ (когенерація).	Високі початкові інвестиції, складне проектування та погодження, залежність від наявності газових мереж та політичних рішень щодо ціни газу.	Середній (виробництва з цілодобовим циклом, великі ТРЦ, великі склади).	ГПУ + СЕС: Улітку, коли тепла потрібно менше, СЕС заміщає частину потужності ГПУ, економлячи ресурс газового двигуна та паливо.
ДБЖ (інверторні системи з акумуляторами)	Швидкість монтажу (plug-and-play), доступна ціна для малих потужностей, миттєве перемикання (0–12 мс), повна автоматизація, не потребують обслуговування.	Обмежена ємність (зазвичай розраховані на 2–8 годин), висока питома вартість за великих масштабів, не генерують власну енергію.	Мікро-, малий бізнес (аптеки, кав'ярні, офіси, салони краси, серверні, касові зони).	ДБЖ + Генератор (дизель/ бензин): ДБЖ живить техніку без мікропростой, поки власник вручну або автоматично запускає генератор для тривалої роботи.

Реалізація проєкту будівництва об'єкту розподіленої генерації, УЗЕ

Основні етапи реалізації проєкту будівництва ГУ або УЗЕ

Вибір місця розміщення ГУ та/або УЗЕ

Для розміщення ГУ та/або УЗЕ може використовуватись:

- Наявна земельна ділянка/об'єкт, вільна(ий) для використання.
- У разі відсутності вільної земельної ділянки/об'єкта необхідно підшукати іншу земельну ділянку/об'єкт, вільну(ий) для використання.

Чинники впливу на вибір земельної ділянки:

1. Близькість до об'єктів Активного споживача (для проєктів самовиробництва)

Суміжна ділянка або інша, що знаходиться на малій відстані.

2. Відстань до потенційної точки(ок) приєднання до електричних/газових/теплових мереж (для будівництва об'єкта енергетики)

Впливає на здатність реалізації проєкту, вартість приєднання.

3. Цільове призначення земельної ділянки (для всіх проєктів).

Певні категорії земель мають значні обмеження у використанні (наприклад, землі природно-заповідного фонду, водного фонду) та є складними для зміни цільового призначення.

4. Існуючі обмеження для використання земельної ділянки (для всіх проєктів)

Наявність охоронних зон, сервітутів, що можуть впливати на можливість встановлення ГУ та/або УЗЕ.

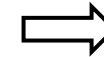
5. Існуючі обтяження земельної ділянки (для всіх проєктів)

Наявність застави, арешту або інших обтяжень.

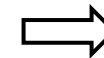
Примітки/Рекомендації

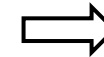
Об'єкти (дахи та/або фасади) можуть використовуватись для встановлення СЕС та/або УЗЕ невеликої потужності (залежить від технічного стану об'єкта)

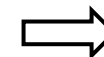
Обумовлено необхідністю облаштування однієї площадки вимірювання для всіх електроустановок Активного споживача, що будуть розташовані на різних земельних ділянках.

Доцільно отримати інформацію від операторів мереж щодо потенційних точок забезпечення потужності та здійснити попередній розрахунок вартості приєднання.

Можна дізнатись шляхом отримання Витягу про обмеження у використанні земель через Електронний кабінет Держгеокадастру або на порталі Дія.

Можна дізнатись шляхом отримання Інформаційної довідки з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно через Електронний кабінет Держгеокадастру, на порталі Дія або особисто.

Особливості відведення земельних ділянок у період дії воєнного стану

Спрощена процедура відведення земельних ділянок застосовується до будівництва/розміщення об'єктів:

- газопоршневих та газотурбінних установок, зокрема КГУ, блочно-модульних котелень,
- УЗЕ,
- ліній електропередачі системи передачі,
- пов'язаних з ними мереж електро-, тепло-, газо-, водопостачання, вузлів обліку.

Уряд дозволив будівництво та/або розміщення зазначених об'єктів без відведення земельних ділянок під об'єкти енергетики, траси ліній електропередачі, газопостачання та водопостачання у разі приєднання до мереж.

Рекомендація:

Не зволікайте з відведенням та/або оформленням прав на земельні ділянки!

Постанова КМУ від 07 грудня 2023 р. № 1320 «Деякі питання будівництва та/або відновлення, та/або реконструкції, та/або розміщення, та/або капітального ремонту газопоршневих та газотурбінних установок, зокрема когенераційних, блочно-модульних котелень, дизельних/бензинових та газових генераторів, об'єктів газосховищ, об'єктів нафтогазовидобування, деяких об'єктів газотранспортної та газорозподільної систем і об'єктів їх захисту, а також ліній електропередачі системи передачі, на період воєнного стану»

Умова для застосування спрощеної процедури:

До будівництва/розміщення об'єктів погодити використання земельних ділянок:

- приватної форми власності – з власником земельної ділянки,
- державної форми власності – з відповідною обласною чи Київською міською військовою адміністрацією,
- комунальної форми власності – з відповідним органом місцевого самоврядування.

Зверніть увагу: протягом 24 місяців після завершення будівництва, але не пізніше ніж через 6 місяців після завершення воєнного стану, забезпечити відведення земельних ділянок та їх формування (у разі потреби), оформити речові права в установленому законодавством порядку.

Дізнатися більше → у Додатку 1

Отримання вихідних даних для проєктування

Основними складовими вихідних даних є:

- 1) містобудівні умови та обмеження (МУО);
- 2) технічні умови на приєднання до інженерних мереж (електрика, газ, вода, тепло та ін.);
- 3) завдання на проєктування.

Стаття 29 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності»

(МУО) – документ, який містить комплекс планувальних та архітектурних вимог до проєктування та будівництва (поверховість, щільність забудови, відступи, благоустрій та ін).

Орган, що видає МУО: орган містобудування та архітектури.

Перелік документів для отримання МУО: визначений ч. 3 статті 29 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» та є вичерпним.

Спосіб подання заяви: онлайн (через портал Дія або кабінет ЄДЕССБ) або особисто (через ЦНАП).

Строк видачі МУО: 10 робочих днів з дня реєстрації заяви.

Технічні умови на приєднання – документ з комплексом вимог та інженерних рішень, необхідних для підключення об'єкта до інженерних мереж, зміни договірної потужності чи категорії надійності, в інших випадках

Отримання ТУ та приєднання ГУ та/або УЗЕ до інженерних мереж розглядається у Додатку 2

ВИКЛЮЧЕННЯ

Перелік об'єктів будівництва, для проєктування яких містобудівні умови та обмеження не надаються (*затверджений Наказом Мінрегіонрозвитку від 06.11.2017 № 289,*):

«4. Влаштування систем (у тому числі приладів обліку опалення, вентиляції, водопостачання, водовідведення, газопостачання (включаючи спеціальне), силових та слабкострумових систем, які забезпечують потребу основного функціонального призначення будівель і споруд, а також дахових сонячних електростанцій (міні-електростанцій).»

Постанова КМУ від 07 грудня 2023 р. № 1320:

«Установити, що на період воєнного стану будівництво та/або розміщення газопоршневих та газотурбінних установок, зокрема когенераційних, блочно-модульних котелень, дизельних/бензинових та газових генераторів, установок зберігання енергії, ліній електропередачі системи передачі, а також пов'язаних з ними мереж електро-, тепло-, газо-, водопостачання, вузлів обліку, здійснюється без отримання МУО забудови земельної ділянки.....»

Оцінка впливу на довкілля потребується для окремих видів проєктів → у Додатку 3

Розробка проектно-кошторисної документації

1 Передпроектні дослідження

Нове будівництво

- ДБН А.2.1-1:2014 "Інженерні вишукування для будівництва"
- ДСТУ 9275.1:2024 (Настанова з виконання інженерних вишукувань для будівництва)

Реконструкція, капремонт (обстеження будівель)

- ДБН В.2.6-220:2017 «Покриття будівель і споруд»
- ДСТУ-Н Б В.1.2-18:2016 (Настанова щодо обстеження)

Для СЕС на дахах та фасадах будівель:

Звіт про результат обстеження для виконання робіт повинен містити, зокрема висновок про:

- технічний стан будівлі,
- можливий вплив на міцність, стійкість і жорсткість будівельних конструкцій,
- забезпечення надійної та безпечної подальшої експлуатації будівлі після встановлення сонячних електростанцій на дахах та фасадах будівель або заміну обладнання на таких електростанціях.

Постанова КМУ від 28.01.2026 р. № 77

2 Розробка ПКД з подальшим внесенням в ЄДЕССБ

- Стаття 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»
- Наказ Мінрегіонрозвитку від 16.05.2011 № 45 (порядок розроблення ПКД)
- ДБН А.2.2-3:2014 «Склад та зміст проектної документації на будівництво»

3 Експертиза ПКД

- Стаття 31 (ч. 4) Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» визначає випадки, коли **експертиза є обов'язковою**. Зокрема – для проектів будівництва об'єктів, що споруджуються із залученням бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організацій.

Вид експертизи – залежно від класу наслідків:

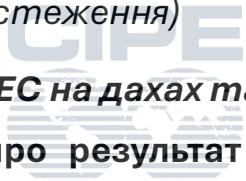
- для об'єктів **СС2, СС3** – комплексна експертиза усього проекту,
- для **СС1** кошторисною вартістю понад 1 млн грн – експертиза кошторисної частини проекту, а для районів з сейсмічністю 6 балів та вище – на міцність та надійність будинків та споруд.

Пункт 10 постанови КМУ № 560 від 11.05.2011

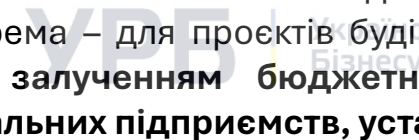
4 Затвердження ПКД

Розпорядчий документ, що підписується керівником.

Постанова КМУ від 11.05.2011 р. № 560

ВСЕУКРАЇНЬКА
АГЕНЦІЯ
ІНВЕСТИЦІЙ &
СТАЛОГО
РОЗВИТКУ

Будівництво об'єкта

1 Отримання права на початок будівельних робіт

- Для об'єктів СС1 – повідомлення про початок робіт;
- Для об'єктів СС2, СС3 – дозвіл на виконання робіт;

Орган, що реєструє повідомлення та видає дозвіл: ДІАМ.

Перелік необхідних документів: визначений постановою КМУ від 13.04.2011 р. № 466.

Спосіб подання заяви: для об'єктів СС1 онлайн - через портал Дія або кабінет ЄДЕССБ, особисто - через ЦНАП, поштою; для об'єктів СС2, СС3 – через кабінет ЄДЕССБ.

Строк надання дозволу для об'єктів СС2, СС3: 5 робочих днів з дня реєстрації заяви.

*Статті 36, 37 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності»;
постанова КМУ від 13.04.2011 р. № 466*

2 Виконання будівельних, пусконаладжувальних робіт

Будівництво здійснюється господарським способом (власними силами) або підрядним способом (із залученням підрядника на підставі договору підряду).

*Цивільний кодекс України (Глава 61 «Підряд», §1, § 3);
Постанова КМУ від 01.08.2005 р. № 668 (загальні умови укладення та виконання договорів підряду), Форма № КБ-2в, Форма № КБ-3*

3 Проведення контрольного геодезичного знімання

Комплекс вимірювальних робіт на місцевості для визначення просторового розташування об'єкта.

Обов'язкове проведення контрольного геодезичного знімання для закінчених будівництвом об'єктів – для об'єктів СС2, СС3.

*Стаття 26 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності»;
ДБН В.1.3-2:2010 «Геодезичні роботи у будівництві»*

4 Проведення технічної інвентаризації

Комплекс робіт для визначення складу, фактичної площі, об'єму, технічного стану об'єкта (новий об'єкт) або визначення змін зазначених характеристик за певний період часу (реконструкція, капремонт).

Результат - матеріали технічної інвентаризації, технічний паспорт.

Завантажується до Реєстру будівельної діяльності.

Підстава для виконання – договір зі спеціалізованою організацією.

*Статті 26, 39-3 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності»;
Постанова КМУ від 12.05.2023 р. № 488 (порядок проведення технічної інвентаризації).*

Введення збудованого об'єкта в експлуатацію

Прийняття збудованого об'єкта в експлуатацію

- Для об'єктів СС1 – декларація про готовність об'єкта;
- Для об'єктів СС2, СС3 – сертифікат про готовність об'єкта;

Орган, що реєструє декларацію та видає сертифікат: ДІАМ.

Перелік необхідних документів: визначений постановою КМУ від 13.04.2011 № 461.

Спосіб подання заяви: для об'єктів СС1 – онлайн (через портал Дія або кабінет ЄДЕССБ), особисто (через ЦНАП), поштою; для об'єктів СС2, СС3 – онлайн (через кабінет ЄДЕССБ).

Строк надання сертифікату для об'єктів СС2, СС3: 10 робочих днів з дня реєстрації заяви.

Датою прийняття в експлуатацію об'єкта є дата реєстрації декларації або видачі сертифіката.

Стаття 39 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності», *постанова КМУ від 13.04.2011 № 461*

Зверніть увагу:

Виконання будівельних робіт без дозвільного документа вважається самочинним будівництвом. У разі визнання судом будівництва самочинним – знесення самочинно збудованого об'єкта та компенсація витрат, пов'язаних з таким знесенням.

Рекомендація:

Об'єктам, збудованим за спрощеною процедурою, не зволікати з приведенням у відповідність з вимогами містобудівного законодавства!

Зверніть увагу: протягом 24 місяців після завершення будівництва, але не пізніше ніж через 6 місяців після завершення воєнного стану, привести у відповідність з вимогами містобудівного законодавства.

ВИКЛЮЧЕННЯ

Перелік будівельних робіт, які не потребують документів, що дають право на їх виконання, та після закінчення яких об'єкт не підлягає прийняттю в експлуатацію, (*затверджений Постановою КМУ від 07.06.2017 № 406*):

«32. Роботи, пов'язані із встановленням сонячних електростанцій на дахах та фасадах будівель або заміною обладнання на таких електростанціях.»

- **Постанова КМУ від 07 грудня 2023 р. № 1320:**

«Установити, що на період воєнного стану будівництво та/або розміщення газопоршневих та газотурбінних установок, зокрема когенераційних, блочно-модульних котелень, дизельних/бензинових та газових генераторів, установок зберігання енергії, ліній електропередачі системи передачі, а також пов'язаних з ними мереж електро-, тепло-, газо-, водопостачання, вузлів обліку, здійснюється без отримання права на виконання будівельних робіт.....»

2 Самовиробництво

Активне споживання та продаж надлишків виробленої або збереженої електроенергії в мережу.

Активний споживач. Форми підтримки

Форма підтримки	Правове регулювання	Набуття статусу Активного споживача
1. Продаж надлишків за механізмом самовиробництва	<ul style="list-style-type: none">Стаття 9-6 ЗУ «Про альтернативні джерела енергії»,Стаття 58-1 ЗУ «Про ринок електричної енергії»,Порядок продажу та обліку електричної енергії, виробленої активними споживачами, та розрахунків за неї (постанова НКРЕКП від 29.12.2023 № 2651),Розділ 11.4 Правил роздрібного ринку електричної енергії (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 312).	Укладення з електропостачальником Договору купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва
2. Продаж електроенергії за «зеленим» тарифом	<ul style="list-style-type: none">Стаття 9-1 ЗУ «Про альтернативні джерела енергії»Розділ 11.3 Правил роздрібного ринку електричної енергії (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 312),Порядок купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії (постанова НКРЕКП від 26.04.2019 № 641)	Укладення з Гарантованим покупцем: <ul style="list-style-type: none">Договору про продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом;Договору про участь у балансуєчій групі Гарантованого покупця.
3. Участь у ринку електричної енергії (самостійно або через агрегатора)	<ul style="list-style-type: none">ЗУ «Про ринок електричної енергії»Правила ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 307)Правила роздрібного ринку електричної енергії (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 312),	Встановлення УЗЕ та укладення: <ul style="list-style-type: none">договорів для участі у ринку допоміжних послуг, надання послуг з балансування та купівлі-продажу електроенергії на ринку для УЗЕ (при самостійній участі у ринку);Договору про участь в агрегованій групі (участь у ринку через агрегатора).

Більше про відносини АС-треті особи-ОСР → у Додатку 6

Більше про продаж за «зеленим» тарифом → у Додатку 4

Більше про участь у ринку → у Додатку 5

Активний споживач. Вимоги та обмеження

Активний споживач – споживач, який споживає електричну енергію, а також виробляє електричну енергію та/або здійснює зберігання енергії та продає надлишки виробленої та/або збереженої електричної енергії, або бере участь у заходах з гнучкості або енергоефективності відповідно до закону, **за умови, що ці види діяльності не є його основною професійною та/або господарською діяльністю.**

п. (7) статті 1 ЗУ «Про ринок електричної енергії»

Основні критерії визначення активного споживача:

- вироблена/збережена електрична енергія використовується в основному для власного споживання;
- виробництво електроенергії **не є видом комерційної діяльності** споживача (в кодах основної діяльності споживача за КВЕД **відсутній код 35.11 «Виробництво електроенергії», відсутня ліцензія НКРЕКП на виробництво електричної енергії).**

Загальні вимоги до Активного споживача

Сумарна встановлена потужність* ГУ та УЗЕ (у т.ч. третіх осіб) не може перевищувати дозовану (договірну) потужність електроустановок споживання такого АС (окремо для ГУ та окремо для УЗЕ).**

Приклад: Якщо дозволена (договірна) потужність відбору для установок споживання (згідно з договором про розподіл ЕЕ) – 580 кВт, то встановлена потужність:

усіх ГУ, які може встановити АС та треті особи, – не більше 580 кВт.

усіх УЗЕ, які може встановити АС та треті особи, – не більше 580 кВт.

* **Встановлена потужність** – номінальна активна електрична потужність електрогенеруючого обладнання, призначеного для виробництва ЕЕ або комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, яка підтверджена технічною документацією або технічним паспортом електрогенеруючого обладнання

** **Дозволена (договірна) потужність** – максимальна величина потужності, у межах якої споживач має право здійснювати відбір ЕЕ з системи розподілу в будь-який час відповідно до паспорту точки розподілу

Зверніть увагу: Українська Рада Бізнесу
Не отримуються ліцензії:

на виробництво – якщо встановлена потужність усіх ГУ **до 5 МВт** (одна площадка вимірювання);

на зберігання - якщо встановлена потужність усіх УЗЕ **до 5 МВт** (одна площадка вимірювання).

При отриманні ліцензії набувається статус виробника або оператора УЗЕ (професійна діяльність на ринку).

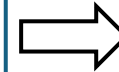
Продовження. Активний споживач. Вимоги та обмеження

Загальні вимоги до Активного споживача

Дозволена до відпуску в мережу електрична потужність АС

Для АС за механізмом самовиробництва дозволена до відпуску в мережу потужність (включно з ГУ та УЗЕ третіх осіб), одночасно **не може перевищувати 50% дозволеної (договірної) потужності** електроустановок споживання такого АС

Приклад: Дозволена (договірна) потужність споживання (відбору) згідно з Договором про розподіл електроенергії - 580 кВт. Дозволена до відпуску ГУ та УЗЕ в мережу потужність – 290 кВт.

 Дозволена до відпуску в мережу електрична потужність АС за механізмом самовиробництва може бути збільшена шляхом зміни АС технічних параметрів.

Порядок збільшення дозволеної потужності через отримання ТУ → у Додатку 2

Комерційний облік електричної енергії

АС має забезпечити **погодинний комерційний облік***:

- окремо для спожитої/ відпущеної електроенергії **в цілому по площадці** комерційного обліку;
- окремо для ГУ та/або УЗЕ.

Порядок розрахунків за механізмом самовиробництва

Погодинне сальдування вартості ЕЕ: (1) яку АС відпускає в мережу та (2) яку АС споживає (відбирає) з мережі у кожній годині за даними АСКОЕ* споживача.

Розділ 4 Порядку продажу та обліку електричної енергії, виробленої активними споживачами, та розрахунків за неї (постанова НКРЕКП від 29.12.2023 № 2651).

*Споживачі **групи «а»:** (1) з потужністю для споживання понад 150 кВт і більше, **або (2)** середньомісячний обсяг споживання складає понад 50 тис. кВт·год, **або (3)** зі встановленими ГУ та/або УЗЕ з можливістю відпуску виробленої ЕЕ в зовнішню мережу.

**АСКОЕ – автоматизована система комерційного обліку

УРБ | Українська Рада Бізнесу

Зверніть увагу:

Розрахунки за відпущену електроенергію здійснюються в межах 50% договірної потужності. Все, що відпускається вище цієї межі, Постачальником не оплачується.

п. 11.5.2 Глави 11.5 Розділу XI Правил роздрібного ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 312)

Механізм самовиробництва. Договірна база

Суть механізму: Активний споживач виробляє та/або зберігає (акумуляє) електроенергію, споживає її і має право на продаж надлишків Постачальнику. **Без ліцензії.**

Можливість зміни Постачальника. За встановленою Правилами роздрібного ринку процедурою (21 день). Але договори з Постачальником припиняють дію з 1 числа календарного місяця.

Укладення договорів:

з існуючим Постачальником: (1) зміна комерційної пропозиції на умови для продажу надлишків ЕЕ за механізмом самовиробництва та (2) укладення **договору купівлі-продажу ЕЕ** за механізмом самовиробництва, **що є додатком до існуючого договору** про постачання ЕЕ;

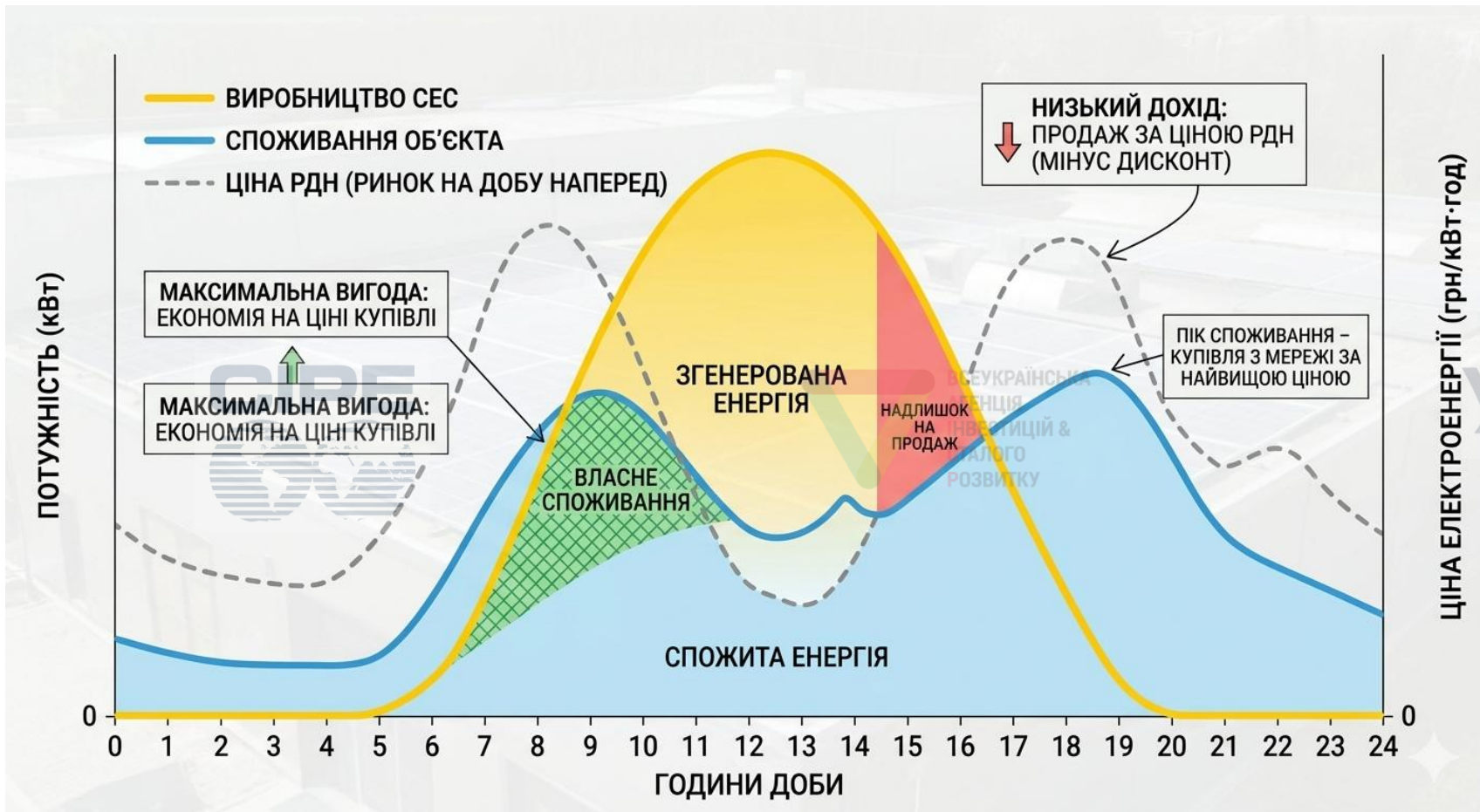
з новим Постачальником: (1) обрання постачальника з комерційною пропозицією за механізмом самовиробництва; (2) укладення договору про постачання ЕЕ з **додатком, що є договором купівлі-продажу ЕЕ.**

Перелік документів для укладення договорів:

п. 3.2.12 глави 3.2 або п.3.3.5 глави 3.3 Правил роздрібного ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 312).

Активний споживач. Механізм самовиробництва

Практична порада:

Необхідно ретельно аналізувати:

- графік виробництва ЕЕ СЕС;
- графік споживання ЕЕ об'єктом;
- погодинні ціни – порівнюйте ціну продажу надлишку ЕЕ з ціною купівлі ЕЕ у Постачальника.

Механізм самовиробництва. Приклад цінового розрахунку

Базова ціна РДН: 5,50 грн/кВт·год

ПРОДАЖ
(Ви отримуєте)

КУПІВЛЯ
(Ви сплачуєте)

РДН – Дисконт (10%)
4,95 грн/кВт·год

РДН + Тарифи ОСП/ОСР/П + ПДВ
10,12 грн/кВт·год

Без ПДВ

Складові ціни за кВт·год:

- РДН: 5,50 грн
- Розподіл (ОСР): 2,20 грн
- Передача (ОСП): 0,63 грн
- Постачання (П): 0,10 грн
- ПДВ (20%): 1,69 грн

ВСЕУКРАЇНЬКА
АГЕНЦІЯ
ІНВЕСТИЦІЙ &
СТАЛОГО
РОЗВИТКУ

Питання економічної доцільності: Купівля ЕЕ для споживання (Дорого) >> Продаж надлишків ЕЕ (Дешево)

В більшості випадків вигідніше акумулювати надлишок і використовувати його для власних потреб, ніж продавати.

💡 Особливості:

- **низька ціна реалізації:** ціна, за якою ви продаєте надлишки, значно нижча за ціну, за якою ви купуєте електроенергію у Постачальника;
- **пріоритет економії:** саме ця різниця в цінах робить власне споживання значно вигіднішим, ніж відпуск електроенергії в мережу.

Продаж надлишків ЕЕ — це не основний дохід, а **інструмент оптимізації**. Тобто додаткова опція, що має сенс лише тоді, коли ви **повністю задовольнили власні потреби** та маєте енергію, яку немає куди задіяти.

Практична порада: спочатку сфокусуйтеся на **максимальному самозабезпеченні та енергоефективності**, і лише потім розглядайте продаж.

Актуальні ціни РДН

РЕЗУЛЬТАТИ ТОРГІВ УЧАСНИКАМ РИНКУ ПРО НАС

ERS (МЗНН)

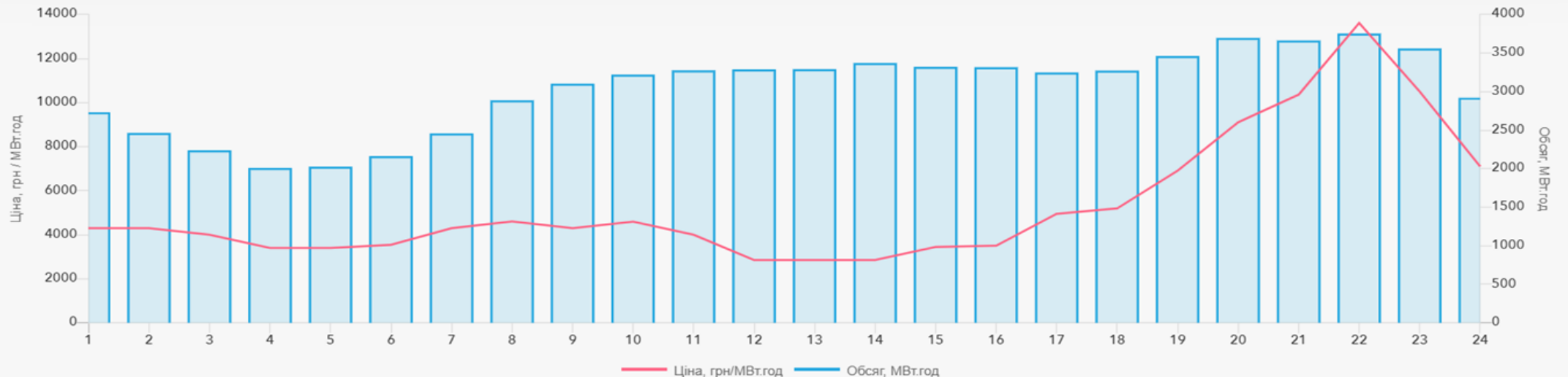
Деталізована інформація щодо проведення розрахунку на РДН

Дата	Обсяг продажу, МВт.год	Обсяг купівлі, МВт.год	Заявлений обсяг продажу, МВт.год	Заявлений обсяг купівлі, МВт.год	Середньозважена ціна, грн/МВт.год
01.06.2026	72748.4	72748.4	102824.2	73835.7	5595.92

Ціни та обсяги купівлі-продажу е/е на РДН

Погодинні результати на РДН

01.06.2026

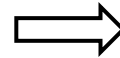

З результатами торгів на РДН можна ознайомитись на веб-сайті АТ «Оператор ринку»
https://www.oree.com.ua/index.php/control/results_mo/DAM

Набуття статусу Активного споживача

Основні кроки для отримання статусу Активного споживача:

1. **Встановлення та підключення** генеруючої установки, УЗЕ у власних технологічних мережах Активного споживача
2. **Виконання технічних вимог** щодо влаштування комерційного обліку (встановлення спеціального лічильника), налаштування засобів блокування (інверторів).
3. **Заява до ОСР (обленерго)** про встановлення генеруючої установки, УЗЕ.
4. **Обстеження генеруючої установки** ОСР (безкоштовно) протягом 5 роб днів з дня подання заяви. Акт про технічну перевірку. Опломбування вузлів комерційного обліку, перевірка налаштувань засобів блокування (інверторів).
5. **Оформлення** ОСР та передача протягом 2 днів Активному споживачу нового **паспорту точки розподілу**.
6. **Укладання Договору** про купівлю-продаж ЕЕ за механізмом самовиробництва (це додаток до вашого основного договору з постачальником). **Датою набуття статусу АС є дата набуття чинності договору про купівлю-продаж ЕЕ за механізмом самовиробництва.**

Форма заяви згідно з Кодексом систем розподілу:

- для ГУ – Додаток 11 до Кодексу
- для УЗЕ – Додаток 12 до Кодексу

Постанова НКРЕКП від 14.03.2018 р. № 310

ОСР зобов'язаний перевірити повноту інформації, зазначеної в заяві про встановлення генеруючої установки.

Зава може бути повернена у виключних випадках:

- неповна інформація та/або
 - невідповідність потужності встановленої ГУ вимогам Кодексу систем розподілу,
- у термін не пізніше 10 роб днів** від дня реєстрації такої заяви, **з описом виявлених зауважень.**

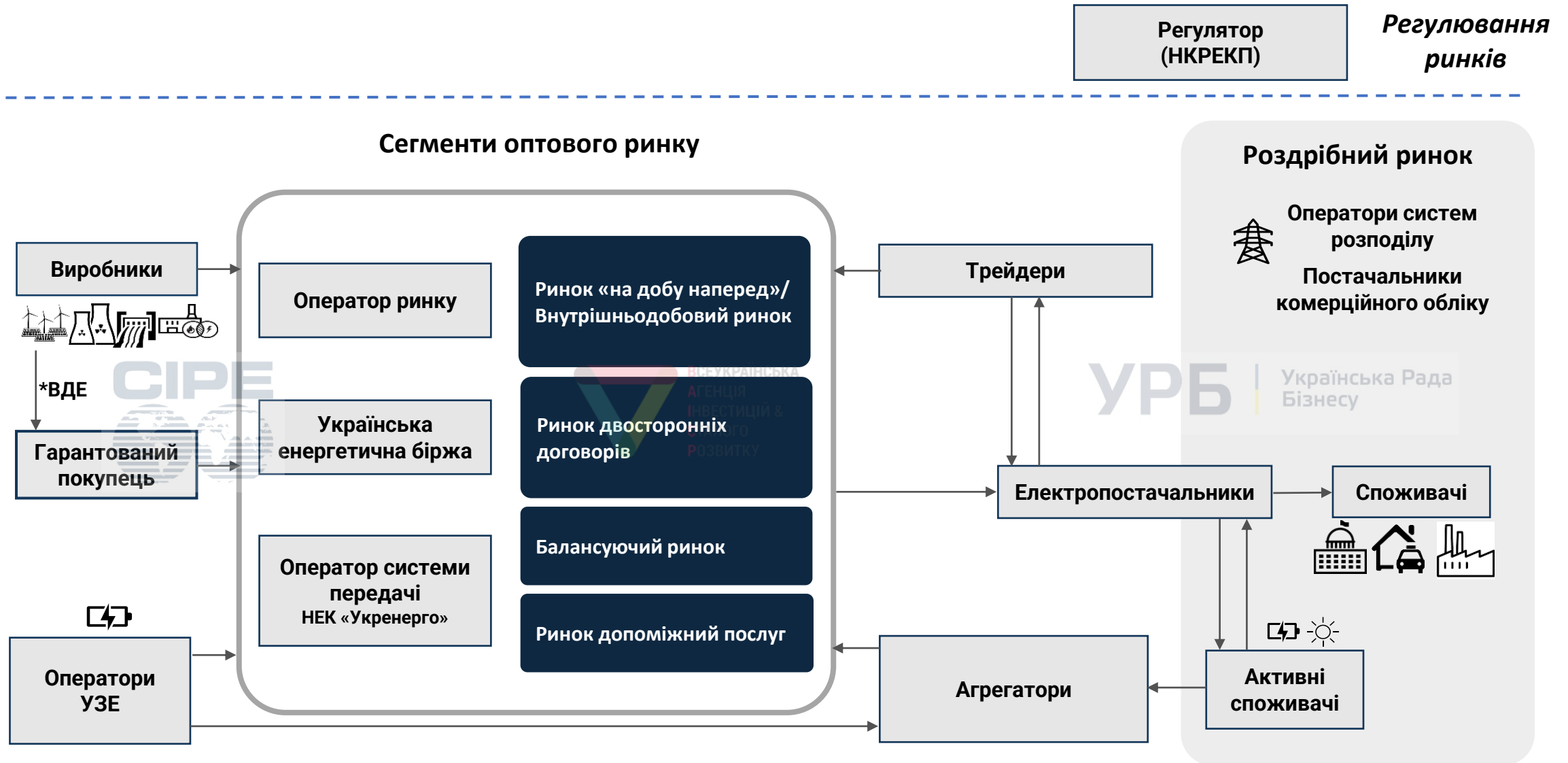
Пункти 4.12.3, 4.13.3 глави 4.12 розділу IV Кодексу систем розподілу

3 Комерційна генерація

Енергетика як нова сфера діяльності – продаж усього обсягу електроенергії на ринку.

Ринок електричної енергії в Україні

*обсяги виробників, які продають електроенергію з відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) за «зеленим» тарифом або ринковою премією

Учасники ринку

Оператор системи передачі (ОСП)

ПрАТ «НЕК «Укренерго»

- Експлуатує магістральні мережі (надає послуги з передачі ЕЕ та приєднання електроустановок до системи передачі)
- Забезпечує стабільність та баланс Об'єднаної енергосистеми (ОЕС) України
- Надає послуги з диспетчеризації
- Виконує функції оператора на балансуєчому ринку та ринку допоміжних послуг
- Адмініструє комерційний облік

Оператори систем розподілу (ОСР)

- Експлуатують розподільчі мережі (надають послуги з розподілу ЕЕ та приєднання до систем розподілу)
- Забезпечують розвиток систем розподілу

АТ «Оператор ринку»

- Адмініструє сегменти ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку

ДП «Гарантований покупець»

- Реалізує державні гарантії для виробників електроенергії з ВДЕ та покладені на нього урядом спецобов'язки для забезпечення доступних цін на електроенергію для населення

Виробники

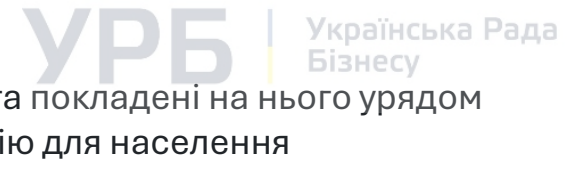
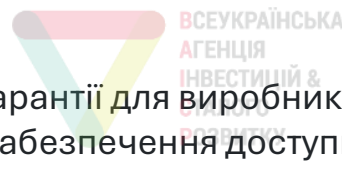
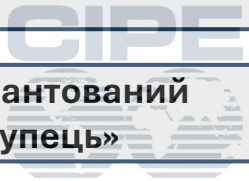
- Продають вироблену електроенергію на різних сегментах ринку

Постачальники

- Купують електроенергію на різних сегментах ринку та продають її споживачам

Агрегатори

- Об'єднують власників установок генерації та зберігання енергії в агреговані групи для участі на БР та РДП
- Управляють небалансами шляхом покриття відхилень між прогнозованим та фактичним виробництвом/споживанням в межах своїх агрегованих груп групи.

Можливі моделі продажу ЕЕ виробником

Вільний продаж ЕЕ на різних сегментах оптового ринку самостійно або через агрегатора

Сегменти ринку:

- Двосторонні договори (ДД)
- Ринок «на добу наперед» (РДН)
- Внутрішньодобовий ринок (ВДР)
- Балансуючий ринок (БР)
- Ринок допоміжних послуг (ДП) для ГУ більше 1 МВт

- *Стаття 30 ЗУ «Про ринок електричної енергії»*
- *Правила ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 р. № 307)*
- *Правила ринку РДН та ВДР (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 р. № 308)*

Продаж ЕЕ на роздрібному ринку будь-якому споживачу

Вимоги:

- отримання ліцензії на постачання ЕЕ споживачам,
- продаж ЕЕ споживачам відповідно до Правил роздрібною ринку,
- відповідальність за небаланси споживачів, яким продається ЕЕ.

Участь в роздрібному ринку не є перепорою продажу ЕЕ на сегментах оптового ринку.

- *Глава 11.1 розділу XI Правил роздрібною ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 р. № 312)*

Електрозабезпечення виробником з ВДЕ

- Власних електроустановок, не пов'язаних з виробництвом (сальдування відпуску/ відбору ЕЕ).

Вимоги:

- електроустановки на одній або суміжній ділянці,
- об'єднані однією а площадкою вимірювання.

- Електроустановок пов'язаних осіб (Договір про резервне електрозабезпечення).

Вимоги:

- електроустановки на одній або суміжній ділянці,
- заборона на одночасне споживання від виробника та постачальника.

Ліцензія на постачання не вимагається.

- *Глава 11.1 розділу XI Правил роздрібною ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 р. № 312)*

Електрозабезпечення ЕЕ виробниками КГУ до 20 МВт об'єктів критичної інфраструктури

Вимоги:

- погодження з органом місцевого самоврядування обсягів відпуску виробником,
- заборона відпуску в мережі виробника ЕЕ таким споживачем, да
- укладення Договору про резервне електрозабезпечення.

Ліцензія на постачання не вимагається.

- *Ч.8 статті 25 ЗУ «Про ринок електричної енергії»*
- *Глава 11.1 розділу XI Правил роздрібною ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 р. № 312)*

Основні кроки для участі на ринку з метою продажу ЕЕ

№	Назва	Порядок виконання	Підстава
1	Укладання договорів споживача/ виробника про розподіл електричної енергії	Передбачений у главі 11.3 розділу XI Кодексу систем розподілу	Підпункт 2 частини 4 статті 30 ЗУ «Про ринок електричної енергії»
2	Отримання необхідної ліцензії: <ul style="list-style-type: none"> Ліцензія на виробництво – для продажу ЕЕ іншим учасниками ринку на оптовому ринку; Ліцензія на постачання – для продажу ЕЕ споживачам. 	Порядок ліцензування видів господарської діяльності, державне регулювання яких здійснюється НКРЕКП визначено постановою НКРЕКП від 03.03.2020 № 548)	Стаття 8 ЗУ «Про ринок електричної енергії»
3	Реєстрація учасника оптового енергетичного ринку – отримання ECRB-коду. Є обов'язковим для виробників з ГУ понад 10 МВт	Порядок реєстрації учасників оптового енергетичного ринку (постанова НКРЕКП від 04.10.2023 № 1812).	ст. 8-1 Закону України «Про ринок електричної енергії».
4	Укладення з ОСП договорів: <ul style="list-style-type: none"> про надання послуг з передачі електричної енергії. На цьому етапі ОСП створює W-код для ГУ виробника; про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління; про врегулювання небалансів електричної енергії. На цьому етапі ОСП вносить виробника до реєстру учасників ринку. 	Для укладення договорів про передачу ЕЕ та диспетчерське управління - відповідно до глави 5 та 6 розділу XI Кодексу системи передачі (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 309). Для укладення договору про врегулювання небалансів ЕЕ – відповідно до глави 1.3 розділу I Правил ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 307)	Підпункт 2 частини 4 статті 30 ЗУ «Про ринок електричної енергії»

Особливості умов ліцензування → у Додатку 7

Продовження: Основні кроки для участі на ринку з метою продажу ЕЕ

№	Назва	Порядок виконання	Підстава
5	Отримання EIC-коду у ОСП (місцевий орган видачі EIC-кодів). При отримання EIC-код типу X (для ідентифікації учасника ринку) оператор гібридної електростанції подає копію ліцензії на право здійснення діяльності з виробництва електричної енергії та ідентифікується Місцевим офісом видачі EIC-кодів як «Виробник».	Інструкція користувача автоматизованої системи Місцевого офісу видачі EIC-кодів, оприлюднена на веб-сайті ОСП: https://ua.energy/uchasnikam_rinku/lio/informatsiya/	Пункт 6 постанови НКРЕКП від 19.06.2018 № 459
6	Отримання доступу до системи управління ринком (MMS)	Алгоритм отримання доступу до системи встановлюється ОСП: https://ua.energy/uchasnikam_rinku/market-management-system/	Пункт 1.11.8 глави 1.11 розділу I Правил ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 307).
7	Набуття статусу учасника РДН та ВДР шляхом: <ul style="list-style-type: none">укладення з Оператором ринку договору про участь на РДН та ВДР;включення Оператором ринку до Реєстру учасників РДН/ВДР;приєднання до програмного комплексу Оператора ринку.	Відповідно до глави 2.1 розділу II Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 308).	Частина 1 статті 67 Закону України «Про ринок електричної енергії»; пункт 1.2.2 глави 1.2 розділу I Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 308).

Продовження: Основні кроки для участі на ринку з метою продажу ЕЕ

№	Назва	Порядок виконання	Підстава
8	<p>Набуття статусу постачальника послуг з балансування шляхом:</p> <ul style="list-style-type: none">укладення з ОСП договору про участь у балансуєчому ринку;включення до реєстру постачальників послуг з балансування. <p>Виробники, які володіють генеруючими одиницями із встановленою потужністю більше 1 МВт, зобов'язані бути постачальниками послуг з балансування на умовах, визначених Правилами ринку.</p>	<p>Відповідно до глави 4.2 розділу IV Правил ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 307).</p>	<p>Частини 2 та 3 статті 68 Закону України «Про ринок електричної енергії»; глава 4.2 розділу IV Правил ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 307).</p>
9	<p>Набуття статусу постачальника допоміжних послуг шляхом:</p> <ul style="list-style-type: none">підтвердження відповідності ГУ та/або УЗЕ технічним вимогам Кодексу системи передачі;укладення з ОСП договору(ів) про надання допоміжних послуг відповідного виду;включення до Реєстру постачальників допоміжних послуг. <p>Мінімальна потужність електроустановок для надання постачальником допоміжних послуг повинна бути не менше 1 МВт .</p>	<p>Відповідно до глави 3.2 розділу III Правил ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 307).</p>	<p>Частина 6 статті 69 Закону України «Про ринок електричної енергії»; глава 3.1 розділу III Правил ринку (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 307).</p>

Продовження: Основні кроки для участі на ринку з метою продажу ЕЕ

№	Назва	Порядок виконання	Підстава
10	Організація звітування з ліцензованої діяльності з виробництва електричної енергії 	Для виробників: визначити осіб, відповідальних за ведення та своєчасне подання до НКРЕКП звітності за діяльністю з виробництва електричної енергії. Види звітності, її обсяг та строки подання визначаються відповідно до вимог: <ul style="list-style-type: none">• постанови НКРЕКП від 17.02.2021 № 254;• постанови НКРЕКП від 06.04.2017 № 491;• постанови НКРЕКП від 29.03.2019 № 450;• постанови НКРЕКП від 28.02.2019 № 282.	Підпункт (9) п. 2.2 глави 2 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії (постанова НКРЕКП від 27.12.2017 № 1467). Українська Рада Бізнесу

Практична порада:

Будь-яким крокам передувє вибір або комбінування моделей продажу ЕЕ для визначення найбільш вигідної комерційної стратегії.

Зважайте одночасно на: ринкові можливості, оцінку ризиків та власну спроможність виконувати правила й дотримуватися усіх вимог ринку.

Матриця участі технологій у сегментах ринку електричної енергії

Сегмент ринку/ Ризик	Технології та участь у відповідному сегменті ринку			
	УЗЕ	СЕС/ВЕС	Газова генерація, в т. ч. КГУ	Гібридна електростанція (Газова генерація + УЗЕ, СЕС/ВЕС + УЗЕ)
Ринок двосторонніх договорів	Малоймовірна модель участі.	Можлива участь. Переважає продаж через трейдера для існуючих СЕС та ВЕС, що працюють на ринку.	Можлива участь , окрім потужності, що задіяна в наданні ДП та послуг на БР.	Можлива участь для газової генерації, за винятком потужностей, задіяних у наданні ДП та послуг на БР.
РДН/ ВДР Ризик: ВДР – неліквідний з низьким попитом.	Можлива та цільова участь під час діяльності зі зберіганні та агрегації ЕЕ.	Базовий сегмент ринку для участі.	Базовий сегмент ринку для участі.	Базовий сегмент ринку для участі.
Балансуючий ринок (БР) Ризик: системна заборгованість на БР.	Цільова участь. Відповідно до Правил ринку, участь на БР за бажанням.	Обов'язкова участь для СЕС, ВЕС ≥ 1 МВт лише на розвантаження / виконання команд при системних обмеженнях	Обов'язкова участь (окрім КГУ під час опалювального сезону) для ГУ ≥ 1 МВт.	Обов'язкова участь для газової генерації, когенерації ≥ 1 МВт. Для СЕС/ВЕС ≥ 1 МВт – на розвантаження / команди при системних обмеженнях.
Допоміжні послуги (ДП) (резерв підтримки частоти) Ризик: обмежена можливість через те, що потреби ОСП покриваються через аукціони	Цільова участь.	Недоступна участь.	Недоступна участь.	Недоступна участь.
Допоміжні послуги (ДП) – автоматичний резерв відновлення частоти Ризик: обмежена можливість через те, що потреби ОСП покриваються через аукціони	Цільова участь.	Недоступна участь.	Можлива участь.	Можлива участь для газової генерації, КГУ. Недоступний сегмент для участі СЕС та ВЕС.

Стратегії роботи УЗЕ на ринку

Основні стратегії використання ресурсу УЗЕ на ринку електричної енергії:

1. Ціновий арбітраж

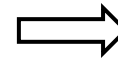
Оператор УЗЕ купує та накопичує електроенергію на Ринку на добу наперед (РДН) або Внутрішньодобовому ринку (ВДР) у періоди низьких цін (наприклад, вночі або вдень при генерації ВДЕ електростанцій). Продаж електроенергії відбувається в години пікових навантажень (ранкові та вечірні години), коли ціна максимальна.

2. Надання допоміжних послуг ОСП

Оператор УЗЕ може надавати Оператору системи передачі (НЕК «Укренерго») послуги резерву підтримки частоти та автоматичні резерви частоти та активної потужності. Завдяки швидкодії акумуляторні системи здатні миттєво віддавати або поглинати енергію, що високо цінується в енергосистемі.

3. Балансування для ВДЕ електростанцій (вітер/сонце)

Інтеграція УЗЕ спільно з ВДЕ електростанціями дозволяє власникам генеруючих компаній зменшувати небаланси, які виникають через мінливий характер вітру або сонця. УЗЕ накопичує надлишки виробленої електроенергії та видає їх у мережу в години з більш сприятливими цінами та захищає власника компанії від штрафів за відхилення від прогнозного графіка відпуску (небаланси)

Більше дізнатись про стратегії використання ресурсу УЗЕ на ринку можна на веб-сайті АТ «Оператор ринку»
https://www.oree.com.ua/index.php/file_load_contr/get_file/9481?v=1

ДОДАТКИ

Додаток 1. Види прав на землю та їх застосування для розміщення ГУ та/або УЗЕ

Вид права	Зміст права	Можливість розміщення ГУ та/або УЗЕ	Законодавчі підстави
Право власності	Право власності – право особи на річ (майно), яке реалізується відповідно до закону з власної вільної волі, незалежно від волі інших осіб.	Придатний для будь-якого будівництва, але не часто використовується через законодавчі обмеження у використанні сільськогосподарських угідь, земель природно-заповідного фонду, водного фонду та деяких інших, а також вимогу придбання державної та муніципальної землі на аукціонах.	Цивільний кодекс України № 435-IV від 16 січня 2003 р. (Книга III, розділ I) Земельний кодекс України № 2768-II від 25 жовтня 2001 р. (розділ III, гл. 14)
Оренда	Договірне тимчасове платне володіння та користування землею, необхідною орендарю для ведення бізнесу та іншої діяльності.	Придатний для будь-якого будівництва в межах цільового призначення землі, яке зазначається у договорі оренди. Недотримання вимоги щодо цільового використання земельної ділянки може призвести до дострокового розірвання договору оренди орендодавцем	Цивільний кодекс України № 435-IV від 16 січня 2003 р. (Книга IV, розділ III, гл. 58) Земельний кодекс України № 2768-II від 25 жовтня 2001 р. (глава 15 стаття 93) Закон України "Про оренду землі" № 161-XIV від 6 жовтня 1998 р.
Сервітут	Право користування чужим майном, яке може бути встановлено щодо землі, природних ресурсів або нерухомого майна для задоволення потреб інших осіб, які не можуть бути задоволені іншим способом.	Придатний для будівництва об'єктів енергопередачі або для тимчасового використання землі під час будівництва енергетичних об'єктів відповідно до положень ЗУ «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів» № 2480-VI від 09 липня 2010 року	Цивільний кодекс України № 435-IV від 16 січня 2003 р. (Книга III, розділ II, гл. 32) Земельний кодекс України № 2768-II від 25 жовтня 2001 р. (глава 16) ЗУ «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів» № 2480-VI від 09 липня 2010 р.
Суперфіцій	Право користування чужою земельною ділянкою для забудови, як окремий вид прав на чужі речі.	Власник земельної ділянки має право надати її у користування іншій особі для будівництва промислових, побутових, соціально-культурних, житлових та інших споруд і будівель	Цивільний кодекс України № 435-IV від 16 січня 2003 р. (Книга III, розділ II, гл. 34) Земельний кодекс України № 2768-II від 25 жовтня 2001 р. (глава 16-1)

Продовження Додатку 1. Цільове призначенні землі під ГУ та/або УЗЕ для проєктів комерційної генерації

Земельні ділянки для ГУ (крім ВДЕ):

Категорія 14: Земельні ділянки енергетики. **Код 14.01:** Для розміщення, будівництва, експлуатації та обслуговування будівель і споруд об'єктів енергогенеруючих підприємств, установ і організацій.

Земельні ділянки для ГУ з ВДЕ:

Категорія 14: Земельні ділянки енергетики. **Код 14.01:** Для розміщення, будівництва, експлуатації та обслуговування будівель і споруд об'єктів енергогенеруючих підприємств, установ і організацій.

Категорія 11: Землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення (**незалежно від виду цільового призначення в цій категорії**).

Стаття 14 ЗУ «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів» від 09 липня 2010 р. № 2480-VI

Земельні ділянки для УЗЕ:

Будівництво, розміщення та експлуатація УЗЕ може здійснюватися на земельних ділянках **будь-якої категорії земель та/або виду цільового призначення**.

Пункт 7 статті 5 ЗУ «Про деякі питання використання транспортних засобів, оснащених електричними двигунами...» від 24 лютого 2023 р. № 2956-IX

Земельні ділянки для лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури:

Лінійні об'єкти енергетичної інфраструктури **можуть розміщуватися** на земельних ділянках усіх категорій земель **без зміни цільового призначення земель**.

Лінійні об'єкти включають наземні, надземні та підземні споруди, з'єднані повітряними та кабельними лініями та призначені для передачі та розподілу електричної енергії, електричні підстанції, трансформаторні підстанції, розподільчі пункти та пристрої, опорні конструкції, допоміжне обладнання, що забезпечують виробництво, передачу та розподіл електричної та теплової енергії.

Стаття 14 ЗУ «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів» від 09 липня 2010 р. № 2480-VI.

Забудова земельної ділянки дозволяється лише в межах її цільового призначення, встановленого законом.

Цільове використання землі визначається згідно кодів Класифікатора видів цільового призначення земельних ділянок (Постанова КМУ від 17 жовтня 2012 р. № 1051, Додаток 59 до Порядку ведення Державного земельного кадастру).

Додаток 2. Отримання вихідних даних для проєктування

Технічні умови на приєднання до електричних мереж

Суб'єкт	Тип приєднання/особливості	Порядок	Нормативне регулювання
Споживач	Встановлення ГУ та/або УЗЕ у власних електричних мережах без мети відпуску ЕЕ в мережу ОСП або його користувачів	<p>Технічні умови на приєднання не отримуються, послуга з приєднання ОСП не надається.</p> <ul style="list-style-type: none">Виконуються спрощені технічні вимоги, визначені п.4.12.2 Кодексу.Декларативний спосіб повідомлення ОСП про встановлення ГУ та/або УЗЕ – за заявою, без перевірки встановленої електроустановки.ОСП вносить зміни до паспорту точки розподілу споживача.	Глава 4.12 розділу IV Кодексу систем розподілу (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 310)
Активний споживач	 Встановлення ГУ та/або УЗЕ у власних електричних мережах з метою відпуску надлишків ЕЕ в мережу ОСП або його користувачів (у тому числі за участі третіх осіб)	<p>Технічні умови на приєднання не отримуються, послуга з приєднання ОСП не надається*.</p> <ul style="list-style-type: none">Виконуються технічні вимоги, визначені п. 4.12.2 Кодексу.Повідомлення ОСП про встановлення ГУ та/або УЗЕ за заявою.Проведення ОСП обстеження ГУ та/або УЗЕ споживача.ОСП вносить зміни до паспорту точки розподілу споживача. <p>У разі встановлення ГУ та/або УЗЕ третіми особами, Активний споживач здійснює ті самі заходи.</p> <p>Примітка: за умови, якщо надлишок відпущеної ЕЕ в мережу не перевищує 50% обсягу дозвільної потужності споживача; при цьому встановлена потужність ГУ та УЗЕ можуть дорівнювати величині дозвільної до споживання потужності.</p>	 Українська Рада Бізнесу Глава 4.12 розділу IV Кодексу систем розподілу (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 310)

Продовження Додатку 2. Отримання вихідних даних для проєктування

Технічні умови на приєднання до електричних мереж (продовження)

Суб'єкт	Тип приєднання / особливості	Порядок	Нормативне регулювання
Активний споживач	Збільшення дозвolenої до відпуску потужності (понад 50% договірної потужності споживання)	<p>Отримання Технічних умов на приєднання. Отримання від ОСР послуги з приєднання.</p> <ul style="list-style-type: none"> Звернення до ОСР із заявою про приєднання у порядку згідно з вимогами Кодексу. Отримання технічних умов на приєднання (10 роб днів), укладення договору про приєднання (20 роб днів з отримання ТУ). Оплата вартості приєднання згідно Методики (добуток потужності відпуску, що збільшується Активним споживачем, та ставки плати за приєднання потужності). Виконання сторонами умов договору про приєднання. Завершення надання ОСР послуги з приєднання (повідомлення від ОСР). 	<p>Пункт 4.12.1 глави 4.12 розділу IV, Розділ IV Кодексу систем розподілу (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 310)</p> <p>Методика (порядок) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу (постанова НКРЕКП від 18.12.2018 №1965)</p>
Суб'єкт господарювання (майбутній виробник/ оператор УЗЕ)	<p>Приєднання ГУ та/або УЗЕ безпосередньо до мереж ОСР</p> <p><u>Загальний порядок згідно з Кодексом систем розподілу</u></p>	<p>Отримання Технічних умов на приєднання. Отримання від ОСР послуги з приєднання.</p> <ul style="list-style-type: none"> Звернення до ОСР із заявою про приєднання у порядку згідно з вимогами Кодексу. Отримання технічних умов на приєднання (10 роб днів), укладення договору про приєднання (20 роб днів з отримання ТУ). Оплата вартості приєднання згідно Методики (складова плати за приєднання потужності + складової плати за створення лінійної частини приєднання). Виконання сторонами умов договору про приєднання. Завершення надання ОСР послуги з приєднання (повідомлення від ОСР). 	<p>Розділ IV Кодексу систем розподілу (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 310)</p> <p>Методика (порядок) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу (постанова НКРЕКП від 18.12.2018 №1965)</p>

Продовження Додатку 2. Отримання вихідних даних для проєктування

Технічні умови на приєднання до електричних мереж (продовження)

Суб'єкт	Тип приєднання/особливості	Порядок	Нормативне регулювання
<p>Суб'єкт господарювання (майбутній виробник)</p>	<p>Приєднання ГУ безпосередньо до мереж ОСР.</p> <p>Поширюється на ГУ, приєднання яких буде завершено до 01 жовтня 2027 року</p> <p>Для ГУ з ВДЕ обов'язкова умова встановлення УЗЕ (потужність 1:1, ємність 1:4)</p> <p>Спрощена процедура на період дії воєнного стану згідно постанови НКРЕКП від 26.03. 2022 № 352</p>	<p>Отримання Технічних умов на приєднання. Отримання від ОСР послуги з приєднання*</p> <ul style="list-style-type: none"> Звернення до ОСР із заявою про тимчасове приєднання згідно з постановою НКРЕКП від 26.03.2022 № 352 – лише до 01 травня 2027 року. Спрощений перелік документів. Отримання технічних умов з мінімальними вимогами та використанням існуючої інфраструктури (2 календ дні + 2 роб дні (погодження з ОСП, якщо > 5 МВт), укладення договору про приєднання. Виконання сторонами умов договору про приєднання. Обсяг робіт, їх вартість визначаються договором. Вартість робіт з приєднання - на підставі фактичних витрат (без застосування ставок плати за приєднання). Завершення надання ОСР послуги з приєднання. <p>*Примітка: спрощений порядок зобов'язує суб'єкта після припинення дії воєнного стану привести приєднання у відповідність до вимог Кодексу систем розподілу, що може вимагати додаткових технічних заходів та фінансових витрат.</p>	<p>Пункт 7 постанови НКРЕКП від 26.03.2022 № 352 «Про особливості тимчасового приєднання електроустановок до системи розподілу у період дії в Україні воєнного стану»</p>

Продовження Додатку 2. Отримання вихідних даних для проєктування

Технічні умови на приєднання до електричних мереж (продовження)

Суб'єкт	Тип приєднання/особливості	Порядок	Нормативне регулювання
Суб'єкт господарювання (майбутній виробник)	<p>Приєднання до мереж іншого виробника</p> <p>Приєднання відбувається до технологічних мереж виробника</p> <p>Точка приєднання суб'єкта співпадає з точкою приєднання виробника</p> <p>Майбутній виробник не може приєднати потужність більше за розмір приєднаної потужності виробника, до якого він приєднується</p>	<p>Отримання Технічних умов на приєднання. Отримання від ОСР послуги з приєднання</p> <ul style="list-style-type: none">Звернення до ОСР із заявою про приєднання згідно з вимогами Кодексу.Отримання технічних умов на приєднання та договору (10 роб днів). <p>Технічні умови містять специфічні технічні вимоги (засоби контролю, автоматики для не перевищення потужності, облік ЕЕ по площадкам та ін.).</p> <ul style="list-style-type: none">Укладення тристороннього договору про приєднання (ОСР, виробник, майбутній виробник).Оплата вартості приєднання визначається за ПКД. (виникає у разі якщо потрібні заходи в мережах ОСР).Виконання сторонами умов договору про приєднання.Завершення надання ОСР послуги з приєднання (повідомлення від ОСР). <p>Обов'язкова вимога до майбутнього виробника – врегулювати відносини з існуючим виробником щодо користування його технологічними мережами (правила спільного користування, графік відпуску ЕЕ, якість ЕЕ та ін.)</p>	<p>Пункт 11.1.7 глави 11.1 розділу XI, пункт 4.1.7 глави 4.1 розділу IV Кодексу систем розподілу (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 310)</p>

Зверніть увагу: приєднання такого типу будуть розширюватись, створюючи різні моделі, які дозволять приєднувати ГУ, УЗЕ, об'єкт споживання до мереж іншого виробника, оператора УЗЕ, споживача (в межах приєднаної до мереж ОСР потужності)

Продовження Додатку 2. Отримання вихідних даних для проєктування

Технічні умови на приєднання до газових мереж

Суб'єкт	Тип приєднання	Особливості	Нормативне регулювання
Суб'єкт господарювання (майбутній виробник)	Приєднання ГУ (газопоршневих або газотурбінних, включаючи когенераційних установок, блочно-модульних котелень) безпосередньо до ГРМ або ГТС. Спрощена процедура на період дії воєнного стану згідно постанови НКРЕКП від 29.03. 2022 № 355	Отримання Технічних умов на приєднання. Отримання від оператора ГРМ або ГТС послуги з приєднання. <ul style="list-style-type: none">Надання замовнику інформації щодо резерву потужності протягом 2 календ днів.Звернення до оператора ГРМ або ГТС із заявою про приєднання згідно з постановою НКРЕКП від 29.03.2022 № 355. Спрощений перелік документів.Уточнення даних в опитувальному листі – 1 календ день.Отримання технічних умов на приєднання (2 календ дні), укладення договору про приєднання.Виконання сторонами умов договору про приєднання.Надання у 1-міс строк оператором ГРМ послуги з приєднання газотурбінним або газопоршневим установок, у тому числі когенераційним установкам, блочно-модульним котельням, щодо яких наявна довідка військової адміністрації.Вартість послуги з приєднання визначається відповідно до методології НКРЕКП.	Розділ V Кодексу газорозподільних систем (постанова НКРЕКП від 30.09. 2015 № 2494) Розділ VI Кодексу газотранспортної системи (постанова НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493) Постанова НКРЕКП від 29.03.2022 № 355 «Про особливості надання послуг з приєднання до газорозподільних систем під час дії воєнного стану» Методологія встановлення плати за приєднання до газотранспортних і газорозподільних систем (постанова НКРЕКП від 24.12.2015 № 3054)

Продовження Додатку 2. Отримання вихідних даних для проєктування

Технічні умови на приєднання до теплових мереж

Суб'єкт	Тип приєднання	Особливості	Нормативне регулювання
Суб'єкт господарювання (майбутній виробник теплової енергії)	Приєднання теплогенеруючих, у тому числі когенераційних установок, до теплових мереж. <u>Спрощена процедура на період дії воєнного стану згідно розділу 7 Порядку приєднання до теплових мереж</u>	Отримання Технічних умов на приєднання. Отримання від оператора теплових мереж послуги з приєднання. <ul style="list-style-type: none">Приєднання теплогенеруючих, у тому числі когенераційних, установок здійснюється за спрощеною процедурою за умови надання письмового повідомлення відповідного органу місцевого самоврядування.Звернення до оператора теплових мереж із заявою про тимчасове приєднання. Спрощений перелік документів.Отримання технічних умов на приєднання (2 календ дні), укладення договору про тимчасове приєднання.Виконання сторонами умов договору про тимчасове приєднання.Вартість тимчасового приєднання визначається відповідно до методики, затвердженої НКРЕКП.Плата за послуги з тимчасового приєднання може бути компенсована з місцевого бюджету (відповідне рішення ОМС).	Порядок приєднання до теплових мереж (постанова НКРЕКП від 04.10.2023 № 1823) Методика встановлення плати за приєднання до теплових мереж (постанова НКРЕКП від 05.12.2023 № 2286)

Продовження Додатку 2. Отримання вихідних даних для проєктування

Технічні умови на приєднання до теплових мереж

Суб'єкт	Тип приєднання	Особливості	Нормативне регулювання
Суб'єкт господарювання (майбутній виробник теплової енергії)	Приєднання теплогенеруючих, у тому числі когенераційних установок, до теплових мереж. Спрощена процедура на період дії воєнного стану згідно розділу 7 Порядку приєднання до теплових мереж	Отримання Технічних умов на приєднання. Отримання від оператора теплових мереж послуги з приєднання. <ul style="list-style-type: none">Приєднання теплогенеруючих, у тому числі когенераційних, установок здійснюється за спрощеною процедурою за умови надання письмового повідомлення відповідного органу місцевого самоврядування.Звернення до оператора теплових мереж із заявою про тимчасове приєднання. Спрощений перелік документів.Отримання технічних умов на приєднання (2 календ дні), укладення договору про тимчасове приєднання.Виконання сторонами умов договору про тимчасове приєднання.Вартість тимчасового приєднання визначається відповідно до методики, затвердженої НКРЕКП.Плата за послуги з тимчасового приєднання може бути компенсована з місцевого бюджету (відповідне рішення ОМС).	Порядок приєднання до теплових мереж (постанова НКРЕКП від 04.10.2023 № 1823) Методика встановлення плати за приєднання до теплових мереж (постанова НКРЕКП від 05.12.2023 № 2286)

Продовження Додатку 2. Отримання вихідних даних для проєктування

Технічні умови на приєднання до теплових мереж

Суб'єкт	Тип приєднання	Особливості	Нормативне регулювання
<p>Суб'єкт господарювання (майбутній виробник теплової енергії)</p>	<p>Приєднання теплогенеруючих, у тому числі когенераційних установок, до теплових мереж.</p> <p><u>Спрощена процедура на період дії воєнного стану згідно розділу 7 Порядку приєднання до теплових мереж</u></p>	<p>Отримання Технічних умов на приєднання. Отримання від оператора теплових мереж послуги з приєднання.</p> <ul style="list-style-type: none">Приєднання теплогенеруючих, у тому числі когенераційних, установок здійснюється за спрощеною процедурою за умови надання письмового повідомлення відповідного органу місцевого самоврядування.Звернення до оператора теплових мереж із заявою про тимчасове приєднання. Спрощений перелік документів.Отримання технічних умов на приєднання (2 календ дні), укладення договору про тимчасове приєднання.Виконання сторонами умов договору про тимчасове приєднання.Вартість тимчасового приєднання визначається відповідно до методики, затвердженої НКРЕКП.Плата за послуги з тимчасового приєднання може бути компенсована з місцевого бюджету (відповідне рішення ОМС).	<p>Порядок приєднання до теплових мереж (постанова НКРЕКП від 04.10.2023 № 1823)</p> <p>Методика встановлення плати за приєднання до теплових мереж (постанова НКРЕКП від 05.12.2023 № 2286)</p>

Додаток 2.1. Взаємодія з ОСР

Способи комунікації з ОСР:

- Персональний кабінет (веб-сайт ОСР)
- Центр обслуговування клієнтів (ЦОК).

Зверніть увагу: загальні вимоги до отримання технічних умов на приєднання до мереж у різних випадках зведено у **Додаток 2** основної презентації.

Звернення до НКРЕКП щодо виникнення процедурних питань щодо надання послуги з приєднання

Підстави для звернення

Замовник може звернутися до НКРЕКП у разі:

- порушення строків надання послуги з приєднання;
- необґрунтованої відмови у приєднанні;
- ненадання або неналежного оформлення технічних умов;
- неправомірного визначення вартості приєднання;
- невиконання ОСР умов договору про приєднання;
- порушення стандартів якості надання послуг.

Повноваження НКРЕКП

НКРЕКП має право:

- розглядати звернення та скарги споживачів і замовників;
- вимагати від ОСР пояснення та документи;
- проводити перевірки діяльності ОСР;
- видавати обов'язкові до виконання приписи;
- застосовувати заходи державного регулювання та штрафні санкції.

Рекомендації замовнику

При зверненні до НКРЕКП доцільно:

- чітко зазначити дані замовника, адресу об'єкта, реквізити технічних умов або заяви про приєднання;
- навести опис порушення із зазначенням конкретних дат і дій ОСР;
- бажано додати копії матеріалів (заяви на приєднання, технічні умови, видані та оплачені рахунки, листування з ОСР тощо).

Подати звернення:

до НКРЕКП:
<https://www.nerc.gov.ua/dlya-gromadskosti/zvernennya-gromadyan> (строки та вартість приєднання)

до Держенергонагляду:
<https://sies.gov.ua/zvernennya-gromadyan> (технічні вимоги в умовах приєднання)

до Антимонопольного комітету:
<https://amcu.gov.ua/zvernutis-ya-do-amku> (порушення умов конкуренції)

У разі виникнення питань щодо технічної обґрунтованості вимог технічних умов на приєднання, їх відповідності чинним нормам та правилам звертатись до **Держенергонагляду**

Додаток 3. Оцінка впливу на довкілля від планової діяльності

💡 Оцінка впливу на довкілля (ОВД) обов'язково проводиться у разі будівництва:

- ТЕС, ТЕЦ та інших установок для виробництва електроенергії, пари і гарячої води тепловою потужністю 50 МВт і більше з використанням органічного палива;
- гідроелектростанції на річках незалежно від потужності;
- вітрові електростанції, що мають дві і більше турбіни або висота яких становить 50 метрів і більше;
- зміни цільового призначення земель с/г призначення для одного з перелічених видів діяльності.

Стаття 3 ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля»

Оцінка впливу на довкілля передбачає:

1) Повідомлення уповноваженого органу про плановану діяльність, яке реєструється в Єдиному реєстрі з ОВД, підлягає оприлюдненню через ЗМІ та в інший спосіб.

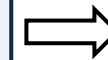
2) Підготовку звіту з ОВД.

3) Проведення громадського обговорення

4) Отримання від уповноваженим органу висновку на звіт з ОВД

5) Врахування висновку на звіт ОВД при прийнятті рішення про здійснення планованої діяльності

- ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 р. № 2059-VIII.
- Постанова КМУ від 13.12.2017 р. № 1026 (порядок передачі документації для надання висновку щодо ОВД)
- Постанова КМУ від 13.12.2017 р. № 989 (порядок проведення громадських слухань у процесі ОВД)
- Наказ Мінприроди від 15.03.2021 р. №193 (рекомендації по оформленню результатів громадських слухань) та ін.

ВИКЛЮЧЕННЯ

- **Постанова КМУ від 13 грудня 2017 р. № 1010 :**

«Оцінці впливу на довкілля не підлягає планована діяльність з:

1-2) будівництва та/або розміщення у період воєнного стану газопоршневих та газотурбінних установок, зокрема когенераційних, блочно-модульних котелень, дизельних/бензинових та газових генераторів (потужністю від 1 МВт та більше), а також пов'язаних з ними мереж електро-, тепло-, газо-, водопостачання, вузлів обліку, іншого пов'язаного обладнання».

Додаток 4. Активний споживач. Продаж електроенергії за «зеленим» тарифом

1. «Зелений» тариф

- ❑ Розмір визначається за формулою, встановленою законом, та залежить від виду ВДЕ, курсу НБУ гривня до євро за останні 30 днів до дати встановлення «зеленого» тарифу
- ❑ Встановлюється НКРЕКП щоквартально, для кожного виду ВДЕ для всіх споживачів (не індивідуально)
- ❑ Термін дії «зеленого» тарифу – **до 31 грудня 2029**
- ❑ **Розмір «зеленого» тарифу, затверджений на 2-й квартал 2026** (постанова НКРЕКП від 31.03.2026 №497):

СЕС (дахи, фасади)	- 541,01 коп./кВт·год (без ПДВ)
Вітер	- 472,70 коп./кВт·год (без ПДВ)
Біомаса/біогаз	- 628,45 коп./кВт·год (без ПДВ)
Вітер-сонце (гібрид)	- 541,01 коп./кВт·год (без ПДВ)
Гідро	- 707,69 коп./кВт·год (без ПДВ)

2. Хто може продавати електричну енергію за «зеленим» тарифом

- ❑ Споживачі з генеруючими установками з ВДЕ до 150 кВт (сонце, за умови розміщення на даху, фасадах)

3. Основні вимоги для продажу ЕЕ за «зеленим» тарифом:

- ❑ облаштування генеруючих установок засобами обліку;
- ❑ введення генеруючих установок в експлуатацію в установленому порядку (декларація/сертифікат);
- ❑ укладення з Гарантованим покупцем договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом та договору про участь у балансуєчій групі.

Переваги для Активного споживача:

Гарантований державою розмір «зеленого» тарифу для споживачів (ставка «зеленого» тарифу в євро не зменшується до 2030, розмір тарифу коригується на зміни курсу євро).

Недоліки для Активного споживача

- **Розмір «зеленого» тарифу нижчий за вартість 1 кВт·год електроенергії, що купується споживачем у постачальника або на ринку самостійно** (ціна купівлі ЕЕ + тарифи на передачу/розподіл + послуги постачальника).
- Залишився короткий строк дії «зеленого» тарифу (до 31.12.2029).
- Механізм продажу Гарантованому покупцю передбачає подання/оновлення споживачем графіків відпуску/ відбору ЕЕ, фінансову відповідальність споживача за власні небаланси в межах балансуєчій групи Гарантованого покупця.
- Заборгованість Гарантованого покупця за куплену за «зеленим» тарифом ЕЕ.

Продовження Додатку 4. Активний споживач. Продаж електроенергії за «зеленим» тарифом

Механізм продажу електроенергії, виробленої з альтернативних джерел, за «зеленим тарифом»

Зверніть увагу:
Розмір «зеленого» тарифу значно нижчий за ціну купівлі споживачем 1 кВт·год електроенергії у постачальника або самостійно, що робить продаж за «зеленим» тарифом економічно не вигідним.

Українська Рада
Рекомендація: розглядайте встановлення генеруючих установок в першу чергу для забезпечення власних потреб.

Джерело: веб-сайт НКРЕКП

Додаток 5. Активний споживач в існуючій моделі ринку

Активний споживач (АС), який встановив УЗЕ, має право без ліцензії на зберігання енергії брати участь у ринку допоміжних послуг, надавати послуги з балансування та здійснювати купівлю-продаж електроенергії, яка використовується для зберігання в УЗЕ, на організованих сегментах ринках електроенергії самостійно або у складі агрегованої групи (АГ).

Частина 5 статті 58-1 ЗУ «Про ринок електричної енергії»

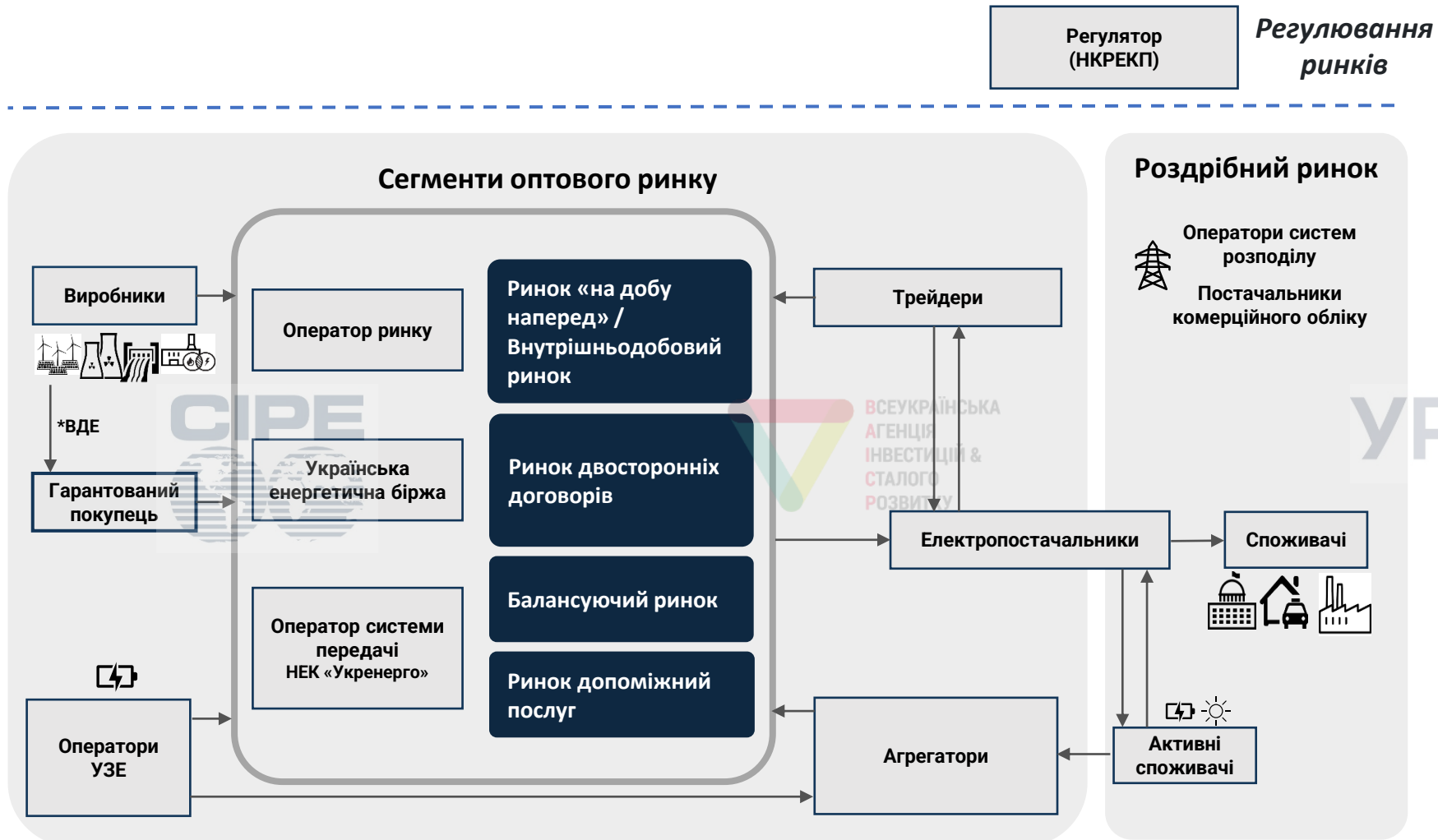
Самостійна участь АС на ринку

- Брати участь у ринку допоміжних послуг, надавати послуги з балансування можуть АС з УЗЕ потужністю від 1 МВт.**
- Основні кроки** (аналогічні як для професійного учасника ринку):
 - підтвердити відповідність УЗЕ технічним вимогам (сертифікація у ОСП)
 - набути статусу учасника ринку електричної енергії,
 - отримати ЕІС-код типу Х (ідентифікація учасника ринку),
 - набути статусу учасника РДН та ВДР, отримати доступ до програмного комплексу РДН та ВДР,
 - набути статусу постачальника допоміжних послуг,
 - набути статусу постачальника послуг з балансування,
 - отримати доступ до системи управління ринком (MMS),
 - інші заходи.
- Під час роботи на ринку **АС має самостійно надавати допоміжні послуги, послуги з балансування згідно Правил ринку, купувати-продавати електроенергію за Правилами РДН та ВДР, відповідати за створювані небаланси, нести фінансову відповідальність (штраф) у разі невідповідності наданих допоміжних послуг та послуг з балансування**

Участь АС на ринку через агрегатора

- АС може входити зі своєю УЗЕ (**незалежно від потужності УЗЕ**) до складу АГ.
- Участь АС в АГ – шляхом **укладення з агрегатором договору** про участь в АГ.
- Статус АС набувається **на період дії договору** про участь в АГ.
- Переваги механізму для АС – перекладання на агрегатора функцій щодо:**
 - надання допоміжних послуг, послуг з балансування, купівлі-продажу ЕЕ для УЗЕ на сегментах ринку,
 - розрахунків з АС за надані ОСП допоміжні послуги, послуги за балансування,
 - відповідальності за баланс УЗЕ, що включена до складу АГ.
- Обов'язки АС:**
 - повідомляти агрегатору про стан та режими роботи УЗЕ та виконувати погодинні графіки відпуску/споживання електроенергії, команди агрегатора,
 - нести фінансову відповідальність за свої небаланси в рамках АГ одиниці агрегації.

Продовження Додатку 5. Активний споживач в існуючій моделі ринку

- Основні виклики для АС:**
1. Складні структура ринку ЕЕ та система відносин між учасниками.
 2. Значні вимоги до учасників ринку (технічні, фінансові, організаційні).
 3. Серйозна фінансова відповідальність за порушення правил, вимог.

Рекомендація:
розглядайте участь у ринку як Активний споживач через Агрегатора, щоб мінімізувати ризики.

*обсяги виробників, які продають електроенергію з відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) за «зеленим» тарифом або ринковою премією

Додаток 6. Активний споживач та треті особи, що приєднують ГУ та/або УЗЕ до його мереж

Відносини АС – Постачальник:

- Постачання ЕЕ Активному споживачу для потреб третьої особи
- Продаж Активним споживачем ЕЕ, відпущеної установками третьої особи, за механізмом самовиробництва

Відносини АС – Третя особа:

- Питання розміщення, приєднання ГУ та/або УЗЕ третьої особи до мереж АС та їх експлуатації регулюються договором
- АС купує весь обсяг ЕЕ від третьої особи за договором

Відносини АС – ОРС:

- Повідомлення ОРС про приєднання ГУ та/або УЗЕ третьої особи
- АС відповідає перед ОРС за відповідність приєднання технічним вимогам
- Отримання послуги з приєднання для збільшення АС величини дозволеної потужності для відпуску третьою особою

Переваги для Активного споживача

1. Для АС, які не мають вільних фінансових ресурсів або мають проблеми із залученням фінансування – **доступ до фінансових, технічних та інших ресурсів третіх осіб.**

2. Завдяки прямому приєднанню ГУ та/або УЗЕ до мережі АС – **економія на мережевих тарифах, плати постачальнику.**

3. Ціна купівлі ЕЕ у третьої сторони – **домовленість між АС та третьою особою.**

Додаток 7. Умови ліцензування для виробників

Умови ліцензування з виробництва електричної енергії (ЕЕ)			
1) Залежно від встановленої потужності генеруючих установок (ГУ):			
до 5 МВт включно на одній площадці вимірювання	до $\Sigma 20$ МВт включно на усіх площадках вимірювання	понад 5 МВт на одній площадці вимірювання	понад $\Sigma 20$ МВт на усіх площадках вимірювання
<p>Діяльність з виробництва ЕЕ здійснюється без ліцензії.</p> <p>У разі подальшого збільшення встановленої потужності ГУ понад встановлені межі, визначені Ліцензійними умовами з виробництва ЕЕ (постанова НКРЕКП від 27.12.2017 № 1467), суб'єкт господарювання має звернутися до Регулятора з відповідною заявою про отримання ліцензії на виробництво ЕЕ.</p>		<p>Діяльність з виробництва ЕЕ підлягає ліцензуванню. Отримання ліцензії здійснюється відповідно до Ліцензійних умов на виробництво електричної енергії.</p> <p>У разі зміни в подальшому встановленої потужності ГУ, ліцензійна потужність підлягає коригуванню. Для цього суб'єкт господарювання має звернутися із відповідною заявою щодо зміни відповідних даних до Регулятора в порядку, визначеному Ліцензійними умовами з виробництва ЕЕ.</p>	
2) Залежно від мети діяльності з виробництва електроенергії:			
генеруючі установки виробляють електричну енергію для забезпечення власних потреб суб'єкта господарювання		основною метою встановлення генеруючих установок є продаж обсягів виробленої електроенергії іншим учасникам ринку	
Діяльність з виробництва ЕЕ здійснюється без ліцензії незалежно від встановленої потужності електрогенеруючого обладнання .		Діяльність з виробництва ЕЕ підлягає ліцензуванню .	
Умови ліцензування з постачання електричної енергії споживачу			
Продаж ЕЕ споживачам в межах роздрібного ринку здійснюється суб'єктом господарювання за умови отримання ліцензії на постачання ЕЕ споживачу в порядку, визначеному відповідними Ліцензійними умовами (постанова НКРЕКП від 27.12.2017 № 1470).			

Дякуємо за увагу!

